

N° 24 - GENVER 1972

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZH

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

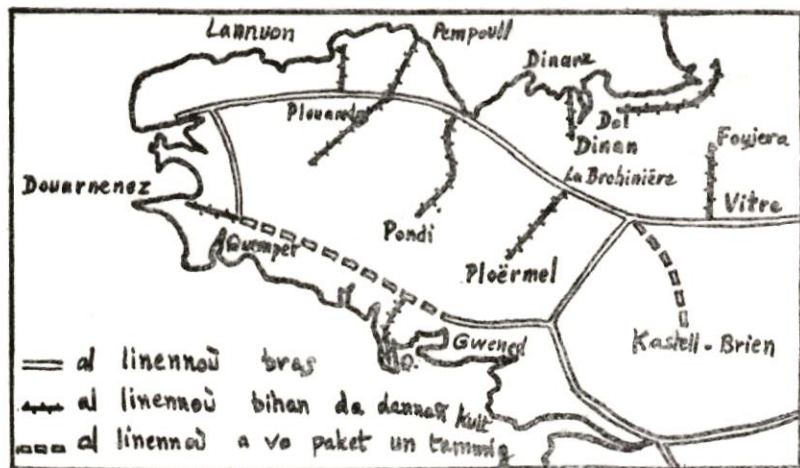
PENAOOS E FREUZHER E BREIZH ROUEDAD AN HENT-HOUARN

PENNAD-STUR

E meur a lec'h, ar bobl a zeu da gompren penaos e freuzher e Breizh rouedad an hent-houarn. Aze 'mañ unan eus an darvoudoù brasañ degouezhet e Breizh er miz diwezhañ.

Meur a viz 'zo dija, diskleriet eo bet e-barzh ar c'hazetennoù e vefe e Breizh 11 linenn vihan da dennañ kuit pe gwall baket. Al linennoù-mañ eo : Dol-Pontorson, Dol-Foligny, Vitre-Foujera, Dinan-Dinarz, Sant-Brieg-Pondi, Gwengamp-Karaez, La Brohinière-Ploërmel, Lannuon-Plouared, Douarnenez-Kemper (Ha bremañ eo memes echu dija gant linenn Dol-Foligny).

Hag ouzhpenn, emae o studiañ kontoù linenn Gwened-Kemper ha linenn Roazhon-Kastell-Brien. Nebeut amzer 'zo, kaoz ez eus bet ivez da dennañ kuit, d'ar sadorn vintin da nebeutañ, servij an treñ bihan war linenn An Oriant — Kemper.

Diwar ar memes politikerezh e teu an holl aferioù-se. Dont a reont war-eeun eus ar VI^{te} Plan peogwir e laka ar Stad gall e nerzh brasañ da wellaat ar rannvroioù 'lec'h ez eus dija ur rouedad kreñv a uzinoù : setu e vez laosket a-gostez ar rannvroioù chomet hep uzinoù.

BRAV EO DA WELOUT PENAOOS E TEU AN DUD DA GOMPREN.

Evit difenn linenn Lannuon-Plouared, ez eus bet savet e fin miz du ur c'huzul gant ar strolladoù-mañ : C.C.T., C.F.D.T., F.E.N., F.O., P.S.U., P.C., U.D.B., ha meur a veajour.

Nebeut devezhioù da c'houde, ez eus bet savet ivez, dre nerzh paotred ar C.C.T. dreist-holl, ur c'huzul da zifenn linenn Sant-Brieg-Pondi, hag e-barzh ar c'huzul-se ez eus war-dro 20 kumun.

Bremañ c'hoazh ivez, kaoz a zo savet diwar-benn linenn Kemper-Douarnenez : ouzhpenn ur bloavezh 'zo, kalz trouz a oa bet gant ar gudenn-se. Diwar-bouez ar c'huzul savet d'ar mare-se, al linenn a oa bet saveteet.

Ret eo d'an holl kompren peseurt afer vras eo, rak pa seller war ar gartenn e weler pegen sklaer eo : bez' e c'heller lavarout emañ eno kudenn Vreizh a-bezh.

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

SANT-BRIEG : trubuilh er voserezh.

DINAN : 'bep a sac'h !

Doaniet eo adarre labourerien boserezh (lazhdi) Sant-Brieg, rak, dindan nebeut amzer, mont a raio kuit an U.N.I.C.O.P.A., ha c'hoant ebet gant renerien ar strollad-se distreiñ war o soñj. Un degouezh eus ar grevusañ eo evit al labourerien, dija e miz c'hwevrer kaset 'oa bet ul lod mad anezho er-maez war-lerc'h disparti ar S.I.C.A.-G.E.A.C. evit Gwengamp (gwelout P.B. niverenn 88). Ur chañs 'oa bet d'ar mare-se donedigezh U.N.I.C.O.P.A., met penaos 'vo kont bremañ ?

Ar S.G.C.I. (Société Générale de Constructions Industrialisées) he deus kaset, d'ar 15 a viz kerzu, d'he 256 labourer diwezhañ, al lizher « ofisiel » kas er-maez. Stag eo bremañ spi diwezhañ al labourerien ouzh promesa krouidigezh un ti-labour all, met pa anavezet pouez ha talvoudegezh promesaoù an dud uhel, pe e karg, peadra a zo da vezañ diskredik. Evit gwir, unvaniezh al labourerien nemetken a ziskoulmo kudenn al labour e Breizh.

PENN-AR-BED

GWAREZ AN AODOU.

Krog eo an dud da gompren muioc'h-muioc'h emeur o klask lakaat ar skrap war aodou Breizh. Strolladoù a vez savet evit o difenn. Tud yaouank Lanniliz, Landeda ha Plougerne o deus savet unan a-ratozh evit gwareziñ o aberioù. Lavarout a reont groñs ne fell ket dezho kaout « ur c'h-Côte-d'Azur bihan war lez un dezerezh en diabarzh ».

Ret eo esperout ne vo ket un tan flip ar strollad-se. Kalz re all a zo bet araokan, siwazh. Ra zeuio da vezañ ur benveg a-zoare er stourm evit digolonizañ pe didrevadenniñ hor bro.

Diouzh e du, an aotrou Lombard, en deus graet un taol-bruderezh gant an afer.

Er vodadeg aozet gantan e teuas kalz a dud. Ur brouenn ouzhpenn eus enkreiz ar Vretoned pa welont an arigrap lakaet war pinvidigezhioù o bro. Met, er vodadeg-se, e oa goulennet digant an dud « chom hep ober politikerezh ». Atav ar memes sorc'henn gant an tu-dehou : bezañ neptu, na gwenn na ruz. Touellus eo bet ar vodadeg, dre vras. N'eus bet met un tamm sach-blev etre an aotronez Lombard ha Leclerc evit gouzout hag en oa mat sevel an uzin-puraat e Sant-Ivi, pe get.

Evit an aotrou Lombard n'eo ket aes chom atav etre daou : « difenn » interest ar Vretoned en ur chom e kamp o mac'ho-mer (ar Stad bourc'hiz ha gall).

Met ne vo ket dalc'het da dremen lost a leue dre c'henou hor c'hevroiz.

DEPARTAMANT ROAZON

ROAZHON : genver 1972, un devezh-klemm a-berzh kelennerien ar micherioù.

Sindikad broadel an deskadurezh teknikel ha micherel (C.G.T.) a gaso en-dro ar miz-mañ un devezh brudañ evit ar skoazellerien-vistri abalamour da stad truezus

ar skolioù, ret-bras kempenn pe adsevel anezho, evel e Roazhon. Bez e chom deskadurezh ar micherioù klaskerezh-vara « nouvelle société » Chaban-Delmas : gerioù kleuz hepken eo ton bras « promotion » deskadurezh ar micherioù, kanet divezh gant keger ar gouarnamant.

CITROËN : daou dech, bezañ labourer, bezañ Breton.

Renerien Citroën, o pegañ start ouzh gerioù ur skrid-emglev sinet e miz ebrel 1971 (ar C.G.T. hag ar C.F.D.T. n'o doa ket sinet), a ginnigo a-benn deiz kentañ ar bloaz d'ar re a labour dre skipailh un hanter-eur nebeutoc'h d'ober pep sizhun. E-kof un emdiviz gant ar renerien, ar C.G.T. en doa goulennet diganto ma vije berraet an amzer-labour kement ha kement d'ar re a labour dre skipailh pe dre devezh « reizh ». Ar respont a zo bet : nann !

Koulskoude, kastizet eo diou wech labourerien dre skipailh tier-labour Roazhon (La Barre-Thomas ha La Janais), da gentañ gant o eurioù-labour skuizhus ha d'an eil dre m'o deus ket a brim-skipailh evel an hini a roer e Citroën Pariz. An dra se n'eo ket « sunañ » al labourerien Vreton, met « peursunañ » ! Ret eo lavarout ma ra Citroën muioc'h-mui gant an « turn-over », e brezhoneg sklaer « chom er ger da c'hortoz » (gant asant al labourerien prometet dezho bezañ adkemeret pa vo tro); ne vez ket kontet ar c'has d'ar ger skoach-se e statistikoù an dilabour. Skoet eo e Citroën gant ar c'hoari fall-se etre 500 a 1 000 labourer.

DEPARTAMANT AN-NAONED

GWERRANN : ar baluderien dirak brasañ gounid an « trustoù ».

En Naoned e c'hortozet ul lestr-mor all en haolen. En em vodet o deus paluderien Sindikad Bro-Werann diwar vall. Daoust d'an taol fall, e-touez taolioù fall all abaoe auzhpenn 20 vloaz, kemeret en deus ar Sindikad warnañ ober netra a-enep diskargañ al lestr evit tenn pep skoilh diouzh an divizoù skoulmet. Zoken pa 'z eus emglev, e-pad pageit e c'hell ar baluderien harpañ holen kreisteiz Bro-Frañs ? N'eus ket tu da vont a-enep ar « brasañ gounid » gant an doare-bevañ ijinnet gant ar kapitalisted.

SANT-NAZER : c'hoant bountañ 120 den er-maez e ti Jouan-Quentin.

Kemmenet o-deus ar renerien d'ar Strollad-labouradeg o doa soñj bountañ 65 implijad ha 55 den stag ouzh ar sevel-marc'hadourezhoù evel « un heul d'an doare fall da verañ an ti ». Diskroget o deus al labourerien diouzh o labour gant ar gounnar enno. Serret eo bet an dorioù gant ar renerien hep lavarout betek pegoulz en abeg d'an droug graet.

KERFAOU (CARQUEFOU) : bountañ an dud er-maez, un diskoulm aes ivez e ti ar S.E.R.C.E.L.

Ar strollad « Studi hag enklask war ar savadurioù elektronel » en deus bec'h abalamour d'an enkadenn ekonomikel etre ar

broioù. Koulskoude ez eo war o gwellañ an aferioù graet e 1971, gouez d'ar renerien. Lakaat a reont da grediñ hiriv n'hell ket bezañ an ti gant muioc'h eget 100 000 lur dre bep den gopret. Setu perak eo dav kompren, hervezo, ez eo re vras niver ar labourerien. Troet eo soñj patromed an ti war-du an implijidi n'int ket stag ouzh ar sevel-marc'hadourezhoù. Tost da 500 den o deus harzet o labour e-pad un eur-vezh hag aet a-stroll e-kreiz uzinoù ar c'horn evit sevel o mouezh.

NAONED : 32 eurvezh pep sizhun e ti Cappe.

Diskennet eo marevezh al labour diouzh 48 eurvezh betek 44 eurvezh goude an ehanou. Deut eo ar soñj ober 32 eurvezh elvit kas ar vicherourien da c'houlenn mont kuit : un disgresk brasoc'h eget 30 % a vo en o fae. Gouestlet eo an ti Cappe da ober boutegi-houarn a dro. Ar sindikadoù ne fell ket dezho bezañ a-du gant ur c'holl a seurt-se ha bezañ kiriek da se.

— Harzou-labour dre bep stal d'e dro en A.C.B. hag e ti Dubigeon-Normandie.

Renerien an daou di o sevel hag o repa-riñ al listri-mor, a gomz dija eus « buhez c'harv » araok kregiñ gant an divizoù evit kemma an emglevioù graet gant ar sindikadoù. Ne fell ket d'ar vicherourien kaout divizoù a yafe gant troioù-kamm. Kemeret o deus warno dilezel al labour dre bep stal d'e dro betek kaout kinnigoù a zalc'ho o galloud-prenañ.

MOR-BIHAN

AN ORIENT.

— Un trammig tabut er stalioù « Concorde ».

Ur meeting a oa bet dalc'het en Orient a-zivout ar retred dan oed a 60 vle.

Micherierien ha micherourezed « Concorde » a oa aet d'ar meeting-se, hag el rezon arsavet o deus a labourat evit mont d'ar meeting. Ar renerien en deus klasket parraat ouzhte a vont d'ar meeting.

Aet int memestra, met soubenn trenk a zo bet kinniget dezhe a pen dint deut endro.

Ar C.G.T. en deus savet klemm « evit bout taget gwirioù ar vicherierien ha re an dud choejt gante ».

— Ur chonversand ha ne ziskouezh ket... e varc'hadourezh.

« Deut an amañ en Orient evit gounid argand diwar-goust ar vedeged-se a Vretoned, hag a pa vo leun va foch argand, me yelo endro da Frañs en ur ziskouezh dezhe... va fenn adreñv ».

Setu komzoù divergant ur c'honversand

ag an Orient bet embannet gant « Le Rap- pel du Morbihan » (2-12-71).

AN HENBONT : Braff : 17 micherourez er-maez.

Komzet hon eus dija ag ar pezh a bas en uzin-se.

E derou miz an Aven 17 micherourez a zo bet kaset er-maez.

Ouzhpenn-se ul lod ag al labourered a zo bet ranket dezhe chom dilabour epad ur sizhun, hag ul lod arall div sizhun.

KARNAK : ar bitadodet 'vo lojet mat.

El lec'h ma veze ar paludoù-holen gwe- chall hag a vez ken koant da welet gant o « solieroù » holen giz-kozh, e vo savet ur gerig nevez lec'h ma vo kavet pep tra.

— 500 lojeris a briz uhel (3 pe 7 sal enne);

— Un ostaleri evit ar re-binvidik;

— Stalioù a varc'hadourezh uhelbriz;

— un ti thalasso-pareañ.

Ha pendeogwir e vo re hir evit an dud-se hent iliz ar vourc'h, ur « chapel-mor » a vo savet ivez.

Tout an traoù-se a vo savet a-us d'an dour e-wesk ar paludoù kozh donaet !

PENNAD-STUR

Ret eo ivez d'an holl guzolioù, savet dija pe c'hoazh da sevel, en em stagañ 'n eil ouzh egile evit difenn mat al linennou. Aze 'mañ an doare — ha ne 'z eus nemet hennezh — d'en em zifenn ouzh ar gapitalouriezh a laka Breizh da vont da get. Ar Vretoned asambles d'en em zifenn : bez 'eo ar gwellañ tra da hetañ d'ar Vretoned en ur gregiñ gant ar bloavezh 1972. Rak ma ne vefe ket e-giz-se, ar pezh a c'hounezet amañ pe ahont a vo diskaret buan gant ar gouarnamant, ha na c'hortoz ken nemet ar bobl da zinerzhañ.

PERAK E FELL D'AR GOUARNAMANT TENNAN KUIT AL LINENNOU BIHAN ?

Abegoù ar gouarnamant eo ar re-mañ :

— war goll emañ an S.N.C.F.;

— ne 'z eus ket da c'hounit gant al linennou bihan.

MET PESEURT KOLL A ZO 'TA GANT AN S.N.C.F. ?

Ma vefe tennet kuit al linennou a soñjer, ne vefe ket bihanaet kalz an dic'hounid a lakaet war kont an S.N.C.F. « An dic'hounid a zeu eus al linennou bihan ne bouezont ket gwall bounner war gontoù an S.N.C.F. » a lavare e 1970 komision an dougen e Kambr an Deputeed. Soñjomp ivez ez eus linennou all a goust kalz keroc'h eget linennou bihan Breizh : chom a reont koulskoude hep tamm kudenn ebet, war-dro Pariz dreist-holl.

Ar pezh a zo ret da c'houtout, eo ar gounid bras-spontus a ra un toullad kompagnunezhioù kapitalist diwar-goust an S.N.C.F. Eus ar varc'hadourezh e teu ar pep brasañ eus an dic'hounid lakaet war gont an S.N.C.F., rak bez 'e weler toulladoù treñioù leuniet gant ar c'kompagnunezhioù bras : ar re-mañ a bae prizioù kalz re izel ha war goll d'an S.N.C.F. Profoù, a c'heller lavarout. Hag ouzhpenn, penn an S.N.C.F. a zigresk c'hoazh ar prizioù-se en ur zidaosañ anezho.

DIC'HOUNID A ZO GANT AL LINENNOU BIHAN ?

Ya, evit ar gouarnamant kapitalist, peogwir n' en deus ket lakaet e nerzh da zigas uzinoù e Breizh.

Met, e gwirionez, efedus-tre eo an hent-houarn da gas ar rannvroioù war-raok, pa vez c'hoan. Breizh a zo laosket a-gostez gant ar VI^{et} Plan, setu : perak dispign arc'hant da zerc'hel al linennou e-ratre 'lec'h ne 'z eus ket c'hoant digas uzinoù ?

Met ur servij evit an holl eo an S.N.C.F., a lavaromp-ni, ur servij evit bountañ ar vro a-bezh war-raok ha reiñ da c'hounit d'an holl. Ma vez freuzet rouedad an hent-houarn, ur gwall daol a bako ar gomerzh (Ur sikour bras a ro an treñ da gas kuit pe da zegas a bep seurt marc'hadourezh : mekanikoù, ludu, frouezh, kig, traoù eus ar mor...). Setu 'zo laosket Breizh da fallaat c'hoazh muioc'h, ha ne vaket sikouret an nebeut uzinoù a zo eno.

RET EO GWASKAN AN DUD EVIT PLEGAN ANEZHO DA ZEGEMER CHENCHAMANTOU AR GAPITALOU-RIEZH.

Unan eus ar gwellañ skouerioù eo rouedad an hent-houarn emañ o freu- zhañ. Diskouez a ra pegen nebeut e kont Breizh evit kapitalisted ar Frañs e stourm ar Marc'had Kumun.

Ne yelo ket hep poan cheñchamant bras an ekonomiezh dre ar Frañs hag ar Marc'had kumun : rak ar gomerzh didruez a ra al lezenn. Evit miroù ouzh ar bobl da ziskouez he soñj, e vez ret d'ar gouarnamant bezañ startoc'h c'hoazh. Pleget e vez spereodoù an dud gant ur bruderezh renet mat. Er memes paner e vez lakaet an dram, ar blev hir, ar yaouankiz diroudennet, an aferioù arc'hant bras (sikouret eo bet an aferioù-se gant ar gouarnamant ha bremañ int flatret gantañ — fin-tre eo) : e-giz-se, heuget e teu an dud da vezañ, hag aesoc'h e vint da gas d'ar-prad ha da waskañ. Dreist-holl pa vez cheñchamantoù bras dre an ekonomiezh, e vez ret gwaskañ an dud, hag ar rannvroioù a bako ar muiañ a xroug eo ar re 'lec'h ma 'z eus ar cheñchamantoù kaletañ (soñjit pegement a dud a ranko dilezel al labour-douar e Breizh : pebez cheñchamant bras a vo !). Bez 'e oar a-walc'h sindikalisted Breizh (peizanted pe micherourien) pegement int gwasket gant ar batroned hag ar polis dorn ouzh dorn.

an estrenien : Arabed, Portugaliz... Un droug bras, ya, met un afer vat d'ar batroned a c'hell kemer an estrenien d'ober bep seurt labourioù lous. Un afer vat eo d'ar batroned e Breizh dreist-holl, peogwir e vez helebini etre an estrenien hag ar Vretoned evit kaout labour.

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezeour ho soñjoù ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurvuiañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskomp e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlabou- rien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 skw tennet.

Diskleriet hervez lezenn : 1er trim.

'SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

5^{et} LISTENN

M.Y., Brest	9,00 L
Disanv, Brest	10,00 L
Disanv, Brest	10,00 L

Hollad ar 5 ^{et} listenn	29,00 L
Kont al listennoù diwezhañ ..	848,98 L

HOLLAD	877,98 L
--------------	----------

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :
« Pobl Vreizh »
K.R.P. 2746-79 Roazhon.